

Fra: Henrik Becker-Christensen [mailto:henbec@um.dk]
Sendt: 9. februar 2010 15:51
Til: NOR; 'uvm@uvm.dk'
Cc: Bertel.Haarder@uvm.dk; niels.preisler@uvm.dk; Peter Munk Jensen; Johan Friis; Carsten Søndergaard; Kim Vinthen; Henrik.Tauber@uvm.dk; vkian@folketinget.dk; Torben Rechendorff; steffen.bang@uvm.dk; Udenrigsministeriet
Emne: Generalkonsulatet Flensborg den 9. februar 2010 - Friserne og Sydslesvigloven - bekymring i det frisiske mindretals ledelse

Generalkonsulatet Flensborg, den 9. februar 2010

Friserne og Sydslesvigloven – bekymring i det frisiske mindretals ledelse

J.nr. 7.Tysk.2-5.FLF

Resumé: Ledende repræsentanter for det frisiske mindretal udtrykker bekymring over virkninger af ny lov om tilskud til det danske mindretal. Frygter ophør af hidtidige begrænsede støtte til frisisk sprogundervisning m.v., samt at det kan få følger for samarbejdet med det danske mindretal.

Den 8. februar 2010 havde undertegnede et møde med ledende repræsentanter for det frisiske mindretal i Sydslesvig. De bestod af formanden for Friisk Foriining, Jørgen Jensen Hahn, landdagsmedlem Lars Harms (SSW), sekretariatslederen for de fire nationale mindretal i Tyskland, Thede Boysen, og amtssekretær Manfred Nissen. Mødet var kommet i stand på frisernes foranledning og var begrundet med deres frygt for virkningerne af det i Folketinget fremsatte lovforslag om tilskud til det danske mindretal (L 98 Forslag til lov om Sydslesvigudvalget og tilskudsordninger på undervisningsministerens område for det danske mindretal i Sydslesvig).

Mødet blev indledt med, at de frisiske repræsentanter henviste til bemærkningerne til lovforslagets § 1. Det bemærkes her, at "det frisiske mindretal ikke betragtes som værende en del af det danske mindretal i Sydslesvig. Det forhindrer dog ikke, at det danske mindretal opretholder de hidtidige samarbejdsrelationer med det frisiske mindretal".

Denne bemærkning til lovforslaget var i et høringssvar fra Det Sydslesvigske Samråd – hvor friserne også er repræsenteret – foreslået suppleret med en tilføjelse om "de hidtidige samarbejdsrelationer, som man siden 1923 har haft med den del af det frisiske mindretal, som i dag er organiseret i Friisk Foriining. Dette samarbejde er også omfattet af loven".

Det blev nævnt, at dette forslag efterfølgende i et notat fra Undervisningsministeriet fik følgende kommentar: "Det frisiske mindretal er ikke omfattet af København-Bonn erklæringerne og Friisk Foriining har heller ikke modtaget tilskud fra den danske stat. På den baggrund er der med lovforslaget lagt op til, at tilskudsordningen ikke skal omfatte det frisiske mindretal. Det er dog ikke hensigten med lovforslaget at ændre de eksisterende samarbejdsrelationer mellem det danske mindretals foreninger og friserne, hvilket også fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 1".

Det var med dette afsæt, at de nævnte repræsentanter for det frisiske mindretal ønskede over for undertegnede at give udtryk for deres bekymring for, at det hidtidige samarbejde med det danske mindretal vil lide skade. For at forstå baggrunden herfor er det formålstjenligt kort at berøre de hidtidige samarbejdsrelationer mellem det danske mindretal og de nationale friserne.

Det var afstemningskampen 1918-20 og den øgede internationale bevidsthed omkring nationale mindretal, der fik en del af den frisisktalende, men hidtil tysksindede befolkning i Sydslesvig til at ændre syn på egen nationalitet. Det førte til oprettelsen af Den frisisk-slesvigske Forening i 1923. De nationale frisere, som de også blev kaldt, opfattede sig som et selvstændigt frisisk folk og arbejdede for en "ny opblomstring af den frisisk folkelige kultur" med vægt på det frisiske sprog. De ville også fjerne "det had mod Danmark og alt dansk, som desværre endnu på mange måder forefindes". De betonedede det kulturelle fællesskab over grænsen og ønskede en udbygning af kontakten med Norden.

Det blev starten på et nært samarbejde med det danske mindretal, som har præget udviklingen i grænselandet frem til i dag. Selv om de nationale frisere – med "Friisk Foriining" som organisatorisk centrum – er ét af de fire anerkendte nationale mindretal i Forbundsrepublikken, er der fortsat tætte bånd til det danske mindretal.

Det er udslag heraf, at det danske mindretals store kulturelle organisation, Sydslesvigsk Forening (SSF), har en selvstændig paragraf i vedtægterne (§ 3) om frisere. Det nævnes her, at SSF samarbejder med Friisk Foriining, "som med støtte fra Sydslesvigsk Forening varetager sine sproglige og kulturelle opgaver inden for den frisiske befolkning", samt at Friisk Foriining er repræsenteret på SSF's landsmøde og ligestillet med foreningens amter. Tilsvarende fremgår det af formålsparagraffen for Dansk Skoleforening for Sydslesvig, at den driver dansk pædagogisk virksomhed for det danske mindretal og "for de med mindretallet samarbejdende frisere". På det politiske område er der også et nært samarbejde. Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW) er således ikke kun et politisk parti for det danske mindretal, men også for de nationale frisere. Partiet har således også et frisisk navn ("Söödschlaswiksche Wäälerferbånd") lige som flere af partiets landdagsmedlemmer m.fl. i tidens løb har været frisere. I dag er frisere Lars Harms en af SSW's nuværende fire landdagsmedlemmer.

Fra dansk side er samarbejdet i tidens løb blevet anerkendt på forskellig måde. F.eks. blev den daværende formand for de nationale frisere, gårdejer Carsten Boysen, i 1981 Ridder af Dannebrogordenen. Tilsvarende sendte daværende statsminister Poul Schlüter i 1983 en officiel hilsen til de nationale frisere i anledning af 60-året for oprettelsen af "Foriining for nationale Friiske". Tilsvarende har det været opfattelsen i ledende kredse inden for det danske mindretal, at man fra dansk side også ville støtte frisere økonomisk. Det kom klart til udtryk ved den frisiske forenings 75-års jubilæum i 1996, hvor SSF's daværende formand, Heinrich Schultz i en tale tilkendegav, at SSF "har til opgave at videreformidle de tilskud, der ydes til frisisk kulturelt arbejde i Sydslesvig fra den danske stats side. Det gør vi gerne, men er også bevidste om, at der på ingen måde er tale om, at det er SSF's midler. Det drejer sig om øremærket støtte til det frisiske kulturelle arbejde."

Så vidt det er undertegnede bekendt, har det dog aldrig været formuleret fra dansk side. Men det ændrer ikke ved, at der i praksis i et begrænset omfang har været og er tale om en indirekte økonomisk støtte til de nationale frisere gennem nogle af det danske mindretals organisationer. Det fremgår som nævnt af vedtægterne for SSF og Skoleforeningen og materialiserer sig i form af den lille dansk-frisiske skole "Risum Skole/Risem Schölj" og et frivilligt tilbud om frisisk undervisning på en række andre danske skoler i Nordfrisland. Derimod er den af SSF betalte frisiske konsulent i dag ikke finansieret ved danske statsmidler men via det tilskud, som SSF modtager fra landet Slesvig-Holsten.

På mødet gav de nationale frisere udtryk for bekymring over, om den nye lov om tilskud til det danske mindretal vil sætte en stopper for hidtidig praksis vedr. de praktiske sider af samarbejdet med frisjerne. Der blev i den forbindelse eksplicit udtrykt frygt for, at Dansk Skoleforening for Sydslesvig vil tolke bemærkningerne til lovforslaget som et krav herom. Ikke mindst i lyset af kommende besparelser inden for Skoleforeningen. Det blev nævnt, at det i givet fald kan skade de hidtil gode relationer til det danske mindretal, og der blev ytret frygt for, at Danmark ikke vil vedkende sig det historisk betingede samarbejde mellem frisjerne og det danske mindretal.

Efter at jeg havde takket for orienteringen, tilkendegav jeg, at jeg ikke ser grund til bekymring i den nævnte retning. Fra dansk side er det i sig selv en anerkendelse af det historisk betingede samarbejde mellem de nationale frisere og det danske mindretal, at de førstnævnte er omtalt i bemærkningerne til en dansk lov om tilskud til det danske mindretal. Den indledende tilkendegivelse her om, at "det frisiske mindretal ikke betragtes som værende en del af det danske mindretal i Sydslesvig" er en naturlig følge af, at der er tale om to forskellige mindretal. Da loven tager sigte på tilskud til det danske mindretal, er det også logisk, at det frisiske mindretal ikke figurere som en selvstændig tilskudsmodtager – og hidtil heller ikke har været det. Jeg nævnte, at det i den foreliggende sammenhæng imidlertid er tilføjelsen i bemærkningerne om, at: "Det forhindrer dog ikke, at det danske mindretal opretholder de hidtidige samarbejdsrelationer med det frisiske mindretal", som er afgørende. Heri ligger der en anerkendelse af samarbejdets betydning og en tilkendegivelse af, at de hidtidige relationer kan opretholdes. Jeg tilføjede for egen regning, at det efter mit bedste skøn også må gælde hidtidig praksis på skoleområdet m.v.

De nævnte tilkendegivelser beroligede næppe helt de frisiske repræsentanter, men de udtrykte tilfredshed med et tilsagn fra min side om, at jeg ville videreformidle deres synspunkter til rette vedkommende. Mødet varede to timer og fandt sted i en god atmosfære.

Generalkonsulatet i Flensborg

Henrik Becker-Christensen

Generalkonsul